

Vammaisneuvosto 11.6.2026

**Vastauksen antaminen vammaisneuvoston 5.3.2026 § 16 aloitteeseen LUVN asiakasmaksujen maksukaton täyttymisen seurantavastuun siirtämisestä hyvinvointialueelle, maksukaton seurannan digitalisoinnasta ja laskutuksen automaattisesta katkaisusta maksukaton täytyttyä**

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):  
Jansson Hermanni

**Päätösehdotus**

Vammaisneuvosto päättää

1. merkitä alla olevan vastauksen vammaisneuvoston aloitteeseen tiedoksi

Vastaus vammaisneuvoston aloitteeseen

Julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuissa on kalenterivuositainen maksukatto.

Maksukattoa sääntelee sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 6 a §: ä. Säännöksen mukaan asiakasmaksujen enimmäismäärä kalenterivuoden aikana on 815 euroa vuonna 2026.

Maksukattoon lasketaan mukaan esimerkiksi terveyskeskuksen avosairaanhoidon lääkäripalvelujen maksut, fysioterapiamaksut, sarjahoidon maksut, sairaalan poliklinikkamaksut, lyhytaikaisen laitoshoidon ja laitospalvelun maksut, suun terveydenhuollon käynti- ja toimenpidemaksut lukuun ottamatta hammasteknisiä kuluja. Myös toimeentulotuella maksetut maksut kerryttävät maksukattoa. Samoin myös ostopalveluina tuotetut palvelut, jos ne kuuluvat hyvinvointialueen järjestämistä vastuulle.

Maksukattoon ei lasketa mukaan maksuja esimerkiksi sairaankuljetuksesta, lääkärintodistuksista, yksityislääkärin läheteellä tehdyistä laboratorio- ja kuvantamistutkimuksista, tulosidonnaisista palveluista, palvelusetelin omavastuista tai täysin yksityisistä palveluista, joiden järjestämisestä hyvinvointialue ei vastaa. Alle 18-vuotiaan asiakkaan käyttämistä palveluista perityt maksut voidaan ottaa huomioon yhdessä hänen huoltajansa maksujen kanssa. Tällöin palvelut mukaisesti maksuttomia kaikille henkilöille, joiden maksut otetaan yhdessä huomioon.

Asiakasmaksulain 6a §:n mukaan asiakkaan on seurattava maksukattonsa ylittymistä itse. Kun maksukatto on ylittynyt,

hyvinvointialueen on annettava asiakkaalle maksukaton ylittymistä koskeva todistus. Todistuksen saamiseksi asiakkaan on pyydettäessä esitettävä alkuperäiset tositteet hänen itsensä tai hänen huollettavinaan olevien alaikäisten lasten saamista palveluista suoritetuista maksuista. Jos palvelun käyttäjä on kalenterivuoden aikana suorittanut maksukattoon sisältyvistä palveluista maksuja maksukattoa enemmän, hänellä on oikeus saada liikaa suoritettut maksut takaisin.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella on käytössä menettely, jossa asiakas ilmoittaa maksukattonsa täyttymisestä hyvinvointialueelle sähköisellä tai paperisella lomakkeella. Ilmoituksen jälkeen hyvinvointialueen talouspalvelut tarkistavat asiakkaan maksukertymän hyvinvointialueen omista palveluista ja asiakkaan esimerkiksi HUS:lle maksamat maksut. Jos asiakas on ilmoittanut käyttäneensä myös muiden hyvinvointialueiden palveluita, myös nämä otetaan huomioon maksukaton laskennassa. Hyvinvointialue tai HUS toteaa maksukaton täyttymisen, merkitsee maksukaton täyttymisen asiakas- ja potilastietojärjestelmiin ja ilmoittaa maksukaton täyttymisestä niille hyvinvointialueille, joiden palveluita asiakas on käyttänyt.

Hyvinvointialueella käynnissä oleva asiakas- ja potilastietojärjestelmäprojekti tulee vaikuttamaan maksukaton toteutukseen ja seurantaan. Käyttöön otettava Lifecare -kokonaisuus tulee käyttöön koko hyvinvointialueella ja jatkossa käytössä ei ole useita erillisiä asiakas- ja potilastietojärjestelmiä, joihin kertyy tietoa asiakkaan käyttämistä maksukattoon kuuluvista palveluista. Nykyisin asiakkaan maksukattoa kerryttävien maksujen kokonaisuuden hallintaa on vaikeuttaa useat käytössä olevat asiakas- ja potilastietojärjestelmät. Uudessa käyttöön tulevassa järjestelmässä kaikki Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen maksukattoa kerryttävät palvelut ovat samassa järjestelmässä. Tämä mahdollistaa maksukaton seurannan automatisoimista aiempaa paremmin.

Maksukaton seurannan kannalta on olennaista tietää, onko asiakkaalla ollut käytössä HUS:n tai muiden hyvinvointialueiden palveluita. Nykyisellään tieto HUS:ssa käytetyistä palveluista ei siirry hyvinvointialueella automaattisesti ja asiakkaiden maksukattoa kerryttävien palveluiden osalta tarvitaan erillinen tietopyyntö HUS:in talouspalveluihin. Yhteistyössä HUS:n ja Uudenmaan muiden hyvinvointialueiden kanssa on pyritty edistämään järjestelmäautomaatiota maksukattokertymätietojen siirtämisessä. Toistaiseksi tietojen siirtyminen ei kuitenkaan onnistu automatisoidusti. Tämä tarkoittaa, että maksukaton kokonaisuuden seurannan automatisoiminen ei kokonaisuudessaan ole tällä hetkellä mahdollista.

Hyvinvointialue pyrkii vuoden 2027 alussa siirtymään toimintamalliin, jossa asiakkaalle ilmoitetaan maksukaton täyttymisestä, jos maksukatto täyttyy hyvinvointialueen omissa palveluissa. Tämän jälkeen asiakkaalle ilmoitetaan maksukaton täyttymisestä ja pyydetään ilmoittamaan, jos käytössä on kalenterivuoden aikana ollut HUS:n tai muiden hyvinvointialueiden palveluita. Pidemmällä aikajänteellä

maksukattokäsittelyssä tavoitellaan asiakkaan kannalta reaaliaikaista ja automatisoitua ratkaisua.

## **Käsittely**

## **Päätös**

## **Selostus**

Hyvinvointialuelain (611/2021) 32 §:n mukaan vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten, ikääntyneen väestön tai vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 83 §:n mukaan vaikuttamistoimielimellä on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaa koskevissa asioissa.

Sen viranomaisen, jonka käsiteltäväksi aloite kuuluu, on ilmoitettava aloitteen tekijälle kuu- kauden kuluessa aloitteen tekemisestä sen arvioitu käsittelyaika ja keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä.

## **Liitteet**

## **Oheismateriaali**

## **Tiedoksi**

## **Täytäntöönpano**

## **Päätöshistoria**

§ 16

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

**Päätösehdotus**

Vammaisneuvosto päättää hyväksyä aloitteen esityksen mukaisesti ja lähettää aloitteen vastuussa olevan viranhaltijan valmisteltavaksi.

**Käsittely**

**Päätös**

Vammaisneuvosto hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

**Selostus**

Hyvinvointialueen hallintosäännön 83 §:n mukaan vaikuttamistoimielimellä on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaa koskevissa asioissa.

Sen viranomaisen, jonka käsiteltäväksi aloite kuuluu, on ilmoitettava aloitteen tekijälle kuu- kauden kuluessa aloitteen tekemisestä sen arvioitu käsittelyaika ja keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä.

Vammaisneuvoston esittää aloitteeksi seuraavaa:

**LUVN asiakasmaksujen maksukaton täyttymisen seurantavastuun siirto LUVNille, maksukaton seurannan digitalisointi, ja laskutuksen automaattinen katkaisu maksukaton täytyttyä**

LUVN ottaa vastuun asiakasmaksujen maksukaton täyttymisen seurannasta, maksukaton seurannan digitalisoinnista ja laskutuksen automaattisesta katkaisusta asiakasmaksujen maksukaton täytyttyä.

Vammaisneuvosto esittää, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella

- otettaisiin käyttöön LUVN asiakasmaksujen maksukaton digitaalinen seuranta
- otettaisiin käyttöön automaattinen laskuttamisen lopettaminen maksukaton täytyessä vähintään LUVNin itse laskuttamien maksujen osalta.
- toteutettaisiin, jos on teknisesti mahdollista sisällyttää seurantaan, kolmansien osapuolten maksukertymiä (HUS)
- tehdään selkokielen ja saavutettavaa asiakasohje ja maksuton palvelunumero

## **Perusteet**

Asiakasmaksujen maksukaton täyttymisen seuraaminen on nyt asiakkaan vastuulla. Käytännössä asiakkaan tulee todistaa dokumentein LUVNille, että maksukatto on täyttynyt. LUVN jatkaa laskuttamista, kunnes asiakas on toisin todistanut. Tästä koituu taloudellista haittaa asiakkaille ja turhaa työtä kaikille osapuolille. Laskutuksen puhelinnumero on maksullinen asiakkaalle. Palvelunumeroiden tulisi olla maksuttomia. Asiakkaan vastuuttaminen maksukaton täyttymisen seurannasta on kohtuutonta, aiheuttaa ylimääräis-tä maksutaakkaa aiheuttomasti laskutetuista laskuista ja niiden selvittelystä maksullisessa puhelinpalvelussa. Ylimääräiset laskutetut asiakasmaksut ja niiden selvittely aiheuttaa turhaa työtä myös LUVNille. Digitalisoinnilla voidaan välttää turhat laskut ja niiden hyvityslaskut; molemmat ovat tehotonta työskentelyä.

Hyvinvointialueen strategiassa linjataan:

- Teknologian hyödyntämisen edelläkävijyys; Paranna tuottavuutta hyödyntämällä älykkäästi digitaalisia ratkaisuja
- Vain tehokkain hyvinvointialue voi tarjota parhaat palvelut
- muuttaa palvelujärjestelmä kokonaisvaltaisesti asiakaslähtöisemmäksi
- Järjestämme ja uudistamme palveluja kestäväällä tavalla

## **LOPUKSI**

LUVNin asiakasmaksujen maksukaton digitaalinen seuranta ja laskutuksen automaattinen katkaisu omavastuun täytyttyä on strategiassa linjattua tuottavuuden parantamista digitaalisilla älykkäillä ratkaisuilla.

Kaikissa palveluissa on suunnitelma työn automatisoinnista ja uusien digipalvelujen käyttöönotosta hyvinvointialueen ratkaisuja hyödyntäen. Maksukaton seurannan digitalisoiminen on tämän tavoitteen mukainen.

Osa hyvinvointialueista seuraa jo nyt asiakkaan puolesta maksukaton täyttymistä ja ilmoittaa siitä laskuissa asiakkaalle. Näin on tilanne ainakin Varsinais-Suomen hyvinvointialueella (Varha). Tämä on siis toteutettavissa tietojärjestelmissä. Vaikka seuranta ei tässä kohtaa kattaisi HUS laskuja, hyödyttäisi LUVN maksujen seuranta asiakkaita, sillä suurimmat laskut tulevat esimerkiksi asumispalveluista ja osastojaksoista.

## **Liitteet**

## **Oheismateriaali**

## **Tiedoksi**

## **Täytäntöönpano**

## **Päätöshistoria**